

A pumiról

Amíg a legelésző állatok testi épességét az erőteljes, nagy dúvadak veszélyeztetették, megfelelő nagy, erős védőkre volt szükség (komondor, kuvasz). Manapság már csak a gu-lyák, nyájak összetartása, illetve bizonyos területekre való korlátozásához elegendőnek bizonyul a még igénytelenebb, lényegesen kisebb, éber, bátor, kimagaslóan tanulékony, négy lábú segítő, a pumi, illetve a pumi.

A nagyhortobági puszták és annak környékén a pásztorok körében elterjedt használati pásztorok-tyák olyanok, mint amelyek már a harmincas években ismételt írásban is rögzített, a pumi fajtajelleg-nek megfelelőek.

Tudomásom szerint az azóta meg-jelent — nemzetközileg is elfogadott — fajtaleírás lényegében nem tér el az eredetitől. (FCI Standard No 56/1966.) Külföldön is ennek megfelelően bíráltnak, tehát reánk nézve is kötelező az ebben foglaltak betar-tása.

A cél: a fajta fenntartása

Újabban meglepődve vettem tudomásul, hogy kétféle pumiról kezde-nek beszélni, sőt új irányt is szab-nak, eszerint van régi- és új fazonú pumi. Hogy az az élénk, folyton nyüzsgő, minden püsszenésre tette-re kész, pattogó mozgású, rendkívül ér-telmes kutya fajta terrier jellegre emlékeztet — gondolom — sem Rai-tsits, sem Angli professzorok nem az-al a célzattal tették, hogy ez a fajta a terrierek csoportjába olvasztva, egy erőltetetten átfarmált terrier al-fajként tűnjön el.

A pumi is az a magyar kutya fajta, mely a környezeti adottságokhoz alkalmazkodva, hosszú évszázadok, de egészen bizonyos, hogy sok évti-zed során alakult ki. Ez a kialakulás olyan területre szorított be, ahol nehezen képzelhető el, hogy bármely külföldi terrier e fajta ki-alakulásánál döntően hatást gyako-

Morcsi nevű, 39 cm marmagasságú, fehér pumi kan, jelenleg 13–14 éves

rolható volt, annál is inkább, mert még ma is az ország azon ré-szein találhatók legnagyobb számban, ahol más, idegen fajták — sze-rencsére — nemigen találhatók. Ez a fajta még ma is, a nagy átalakulá-sok korában is megőrizte a maga sa-játságos ősi mivoltát, bár kötelessége már nem csak a pödrött szarvú racka-juhok őrzése, de feladatává tették a földteke másik oldaláról ide röpi-tett hereford marhák kordába tar-tását is.

Szeretném hinni, hogy meg is tar-tja a szavakkal alig kifejezhető sok jó tulajdonságát, hacsak valamilyen durva beavatkozással nem követnek el végzetes hibát. Különösen ügyelni kell, amikor már határainkon túl is, számos országban rendezett kiállí-tásokon mind nagyobb számban be-mutatott magyar pásztor-, és vadász-ebekeket az általunk leírt, nemzetközi-

leg is elfogadott szabályok ismeretei alapján külföldi bírók bírálják.

Kellemetlen zavarokat okozna a hirtelen irányváltás. Nagy kár lenne azokat a „standard”-ban rögzí-tett és az abban foglaltakat illusztrá-ló „régi” képeket eltávolítani és azokat újakkal felcserélni.

Amikor a pumiról beszélünk, ne egy új kutya fajta kialakítása, hanem az állattenyésztési tudomány ismere-teinek kellő következettséggel al-kalmazott módszerek igénybevétele-vel, a meglevő, a létező, már régen kialakult fajtának a fenntartása le-gyen a cél.

Mik is azok a nagyon is vitatható aggályok?

Alkat — küllem

Elsősorban a nagyság. A puminál igénytelensége és más tényezők mel-lett követelmény, hogy ne legyen túl nagy, de mindezek ellenére féken tudja tartani az elbitangolt, illetve az elbitangolni akaró sertéseket, ráncba szedje a verekedő kosokat stb. Az a villámgyors mozgású, 35–45 cm marmagasságú, pompás foga-zatú, minden pillanatban tette-re kész, bátor pumi — gazdája egyetlen inté-sére — néha saját elhatározásából is eleget tesz szolgálati kötelességének.

A puminál az orrhát és homlok ta-lálkozásánál igen is van stop-vonal, ha ez nem is olyan kifejezett, mint pl. fox, jagd-, kerry blue stb. terrie-reknél.

Az arcorri rész is a pulinál nyúl-tabb, ez a fejhosszának maximálisan 43%-a, ellentétben a terrierekkel, ahol ez az arány legalább 50%.

A szemek közepes nagyok, a szí-várványhártyák színe a mély barnától, a sötét borostyánsárgáig, utóbbi főleg a világosabb színezetű állatoknál.

A magasan tűzött, élénk mozgású, jól szőrzött „V” alakú fülek hegye egészen kis fokban előre ívelődik, így az „ernyős” fül annál kifejezet-tebb, mennél dúsabb a szőrzet rajta. (A legtöbb terriernél a fül porcos része is kifejezetten libegősen előre-bicsaklik.)

A nyak közepesen kissé magasab-ban tűzött, alig ívelt, jól izmolt.

A test négyzetes, a törzs hossza ál-talában megegyezik a marmagasság-

gal. A hát, ágyék, a kissé csapott far feszes, jól izmolt, közepes szélességű. A mellkas mély, könyökvonaltól érő, bordázat alig dongás, kíváncsok a széles szügy. A has felhúzott. Az el-ülő végtagok oszlopszerűek, jól zárt ujjú, kerek mancsokkal. A hátsó vég-tagoknál a konc és comb aránylag hosszúak a rövid szárhoz viszonyítva. A mancsok itt is jól zártak, ezen végtagokon gyakran előfordulnak a fattyúkörmök, melyeknek mielőbbi eltávolítása kíváncsok.

A fark magasan tűzött, hátra és felfelé tágra ívelődő, vége az ágyék felé visszakunkorodó, de nem az ágyékre fekvő. Találtunk rövid, fa-rok-csonkos állatokat is (nem sike-rült megállapítani, hogy veleszüle-tett, vagy erőművi hatásra követke-zett be). Szó került arról is, hogy a puminál foxterrier jellegű farkat ala-kítsanak ki, de szóbajött még a fark kurtítása is. Ehhez csak annyit tudok hozzáfűzni: vétek lenne ettől, a min-den indulatát élénken kifejező dísz-től, megfosztani.

A szőrzet az egész testen tincses, csigás. A szőr tartása sajátosságosan rugalmasan merev, simításra vissza-ugrik, eredeti tartásába. A bőr erő-sen pigmentált, a szőr színe a fekete, szürke különböző árnyalatai, egészen a piszkos fehérig, de a vöröses fehér és vöröses szürke különböző árnyala-tai is megtalálhatók. A szőr hossza 3–7 cm, a test hátsó felén valami-vel hosszabb. Az ápolatlanság követ-keztében szőr-csomósodik, főleg a há-tulsó testfelel előfordulhatnak, ezek azonban könnyen eltávolíthatók, hisz takarmányszálak és elhalt szőrökből képződtek.

Városlakó

Ami a pumi városi tartását illeti, gyakorlatból merem állítani, hogy semmivel sem marad el más „kultu-ráltabb” fajtákkal szemben. Ezen ki-magasló értelmi képességekkel ren-delkező fajta, könnyen tisztán tart-ható, rendkívül alkalmazkodó, gaz-dájáért mindenre képes, idegenekkel szemben tartózkodó.

Fentiek igazolására szolgáljon pél-dául az a másfél éves, a Hortobágy egyik hodályában született, ott ne-velt, igen jó terelő pumi kan, melyet tenyésztési célból a városba hoztak.